

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónapontaiban dírtér. 15 h.
Félévesre ..... 75 h.
Évesre ..... 140 h.
Külföldre ..... 20 h.
Külföldre ..... 24 h.
Egyes szám ára 10 h.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
ünnepek után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok elfoga-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalban intézendők.

XIII. évfolyam 172. szám.

Nagyvárad

Szombat, 1917 július 28.

Mikor a nehéz kő elrepült...

Ma három esztendeje repült el a nehéz kő, melyről még csak nem is sejtette akkor senki, hol áll meg és kit hogyan talál meg. Ma van harmadik évfordulója a magyar-szerb hadüzenetnek.

Három, vérrel és iszonyattal teli év eltelté után nyugodtan visszatekintve az eseményekre, sok mindent másképp látunk, mint elképzeltünk ma három esztendeje. Sok ábrándból kigyógyultunk, sokat tanultunk és sokat kellett felejtenünk. De egyet ma is vallunk, sőt egyet ma még nagyobb meggyőződéssel hirdet minden magyar ember: hogy győznünk kell, hogy a háborút az igazság győzelmének kell befejeznie.

A mi hadüzenetünk nyitotta meg a hadi állapotot, de a háború kezdetéért nem minket terhel a felelősség. Európa állandó három veszedelme: a pánszláv gondolat, a francia reváns eszme és az angol imperialisztikus politika évek hosszú sora alatt készítették elő a háborút ellenünk és szövetségeseink ellen és mikor a mi hadüzenetünk a szerajevói merénylet után egy hónappal elment Belgrádba, akkor mi csak nem adtuk további időt az ellenségnek a teljes felkészülésre.

A három esztendő alatt megmutattuk, hogy nemcsak a békében tudunk kitartóan dolgozni, de a háborúban is kitartóak voltunk a küzdelemben, türelemben egyaránt.

Három évi küzdelemnek érni kezd immár a gyümölcse.

Akkor sokkal közelebbnek képzeltük a ma már elért célokat. Volt viszont idő, mikor egyetlen célt sem tartottak a kétségesskedők többé elérhetőnek és a jövőt a lehető leg-sötétebbnek festették. Ma kibontakozóban vannak a háborús ered-

mények s ezek biztatók az emberi-ség jövőjére nézve.

A pánszláv veszély megszűnőben van. Most láthatja a világ, hogy az egész pánszlávizmus csak Oroszország találmánya volt és nem jelentett mást, mint az összes szlávoknak orosz uralom alá hajtását. Ha Lengyelország mellett sikerülne még Ukraiát is leszakítani az orosz birodalom testéről, akkor Kelet Európában normális területű államok alakulnak ki és az orosz veszedelem megszűnt. Az orosz hadsereg gyors összeomlása erre biztató kilátást nyújt.

A francia revánseszme képtelensége is bebizonyosodott. Franciaország több katonát veszített ebben a háborúban, mint a hány lakosa El-szász-Lotharingiának van. Minden véréldozat, milliók halála dacára

sem tudott többet, mint néhány falut elvenni Elzászból, tíz északi francia megye ellenértékül. A mit a német elvett, azt a francia vissza nem szerzi.

Az angol világuralmi hóbort tartott ki legtovább. Könnyű volt neki, hiszen mások küzdöttek helyette. A szigorított buvárhajóharc ezen a téren is javunkra billenti a mérleget.

A harmadik háborús év végén, a negyediknek küszöbén állva, meghatottan emlékezünk meg a három év elesett hős magyarjairól, a kiknek porrá vált testéből ezek az eredmények kisarjadtak. Az élők nem lesznek méltatlanok a holtakhoz: Isten segítségével kivivjuk azt az új és boldog, nagy Magyarországot, melyért ők elesetek és a melyről álmodnak ma is, a negyedik háborús év biboros hajnalán...

Az oroszok kiűrik Csernovitzot.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Bécsi esti lapok* jelentik, hogy az orosz csapatok megkezdték Csernovitz kiűrését.

Csernovitzban hallható az ágyudörgés.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Amsterdamból* jelentik: A *Daily News* írja: Az orosz hadsereg helyzete egyre komolyabb lesz. Csernovitzban hétfő óta ágyudörgés hallható.

Megszűnt az orosz sereg fegyelme.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Krisztianból* jelentik: Az oroszok visszavonulása Tarnopolnál vad meneküléssé vált, a hadsereg fegyelme teljesen megszűnt. Az orosz hadsereg hordává lett, mely csak saját célját nézi.

Az ántánt elfogadja az orosz hadicélokat

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) A *Morning Post* írja: Oroszország bomlását csak úgy lehet megakadályozni, ha a szövetségesek magukévá teszik az orosz hadicélok fordulóját.

Kolomeát elfoglaltuk.

Keleti harcok. Budapest, július 27. (Hivatalos) *Mackensen* vezértábornagy hadserege. A helyzet változatlan.

József főherceg vezérezredes hadserege vonala: A Felső Susitánál kifejlődött új harcokban Soveja és Negrilesi községek az ellenség kezére kerültek.

Az Erdős-Kárpátokban az orosz arcvonal most már a Tatár-szorosostól lefelé egészen Kirlibaba vidékéig megingott.

Honvédezredek az ellenséget keresztülvetették a Capulon. Kövess vezérezredes osztrák magyar és német haderői a hegység folyóvizeinek felső folyása mentén északkeleti irányban nyomulnak előre.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege vonala: Bóhm-Ermolli vezérezredes hadserege támadó mozgálata sikeresen halad előre.

Kritek vezérezredes hadseregeinek részei a Stahremberg nevét viselő nyugatgalicai gyalogezred és bajor csapatok az új folyamán orosz utóvédekkel vívott elkeseredett harcok után hatalmukba kerítették Kolomea városát.

A Dnyeszter északi partján a szövetségesek közelednek a Siripa torkolatához. Carikow és Trembowla német kézen van. Trembowlától északra az oroszok hiába szedték össze erejüket. Heves tömegrohamokra az ellentámadások mindennél súlyos veszteségükkel omlottak össze.

Tarnopoltól keletre az ellenséget ismét tovább szorítottuk vissza.

Olasz harcok. Budapest, július 27. (Hivatalos) Mindkét részről jelentékenyen fokozódott ágyuzás, egyóbként különös harci események nem voltak.

Délikeleti harcok. Budapest, július 27. (Hivatalos) A helyzet változatlan.
A vezérkar főnöke.

Külön béke a monarchiával.

Budapest, július 26. (Saját tudósítónktól.) *Genf*ből jelentik: A francia külügyminiszterhez közelálló francia sajtó számításba veszi a monarchiával való különbéke lehetőségét. A *Temps* azt írja, hogy nem a monarchia, hanem Németország felelős a háború előidézéséért. *Balkán* probléma nincs, csak német probléma van.

Kornilov fog rendet teremteni.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Kornilov tábornokot bízták meg azzal, hogy a visszavonuló orosz hadseregben a rendet visszaállítsa. A hadvezetőség reméli, hogy a hadseregben a helyzet nemsokára javulni fog.

A lengyel kormány felállításáról.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Krakóból* jelentik: A német, osztrák és magyar kormányok megbízottai Varsóba érkeztek, hogy a lengyel államtanáccsal a lengyel kormány felállításáról tárgyaljanak.

A pétervári tartalék megtagadta az engedelmességét.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Genf*ből jelentik: A *Daily Mail*nek jelentik Pétervárról: Az orosz helyzet a legrosszabb a fronton. Péterváron a tartalék 10 nap előtt parancsot kapott, hogy a frontra menjen. A tartalék maig sem indult el, hanem megtagadta az engedelmességét.

A szociálisták demoralizálták az orosz hadsereget.

Budapest, július 27. (Saját tudósítónktól.) *Kriszliániából* jelentik: *Handerstown* angol miniszter most tért vissza oroszországi utjáról és kijelentette, hogy az orosz kormány irtózatos akadályokkal küzd. A szociálisták urai a helyzetnek és demoralizálták a hadsereget. Alig hissi, hogy az orosz hadsereg erélyesebb harcot kezdhet, míg a szövetséges kormányok még nem állapítják a háború célját s a stockholmi konferencia megtartása biztosítva nincs.

Tüzér harcok nyugaton.

Berlin, július 27. A nagyfőhadparancsnok jelentése:

Magyar harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Flandriában a tüzérségi csapatok kedvező látási viszonyok következtében tegnap átmenetileg ellenyhult. Este ismét a legnagyobb hevességre fokozódott. Az angolok megismételt erőszakos felderítési védelmi övezetünkben meghalásultak. Az Artoisban délután a tüzérvédelem mindenütt lényegesen erősödött. Éjszaka az egész arcvonalon ellenséges felderítő csapatok előretörését utasítottuk vissza.

Honnapkorinál, St. Quatintól északra württembergi rohamcsapatok az ellenséges állásokba betörve, nagy számmal hozták magukkal angolokat.

A német trónörökös hadserege. A Chamus des Dameson Aillytől délre és a Hurtebise mellett, valamint a nyugati Champagneban a Mont Hauton a franciák vesztéséig elkerülten ellentámadásokat intéztek. A foglyok száma és a zsákmány nagyon megnőtt. Az Ailly szakaszon több mint 1450 ember, azok közül 16 géppuska és 70 gyorstűző fegyver került kezünkbe. A Sulppestől keletre az egyik ellenséges árokdarab ellen végrehajtott rajtatűzés alkalmával számos franciát ejtettünk foglyul.

Vilmos császár a harctéren.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Bóhm Ermolli vezérezredes hadserege. A hadosztályainak elkeseredett tüzérsége, amelyből 6 Falaégo a császár is jelen volt, erőteljes támadással kibővítették Tarnopoltól a Szereth keleti partján nemrég elfoglalt hidat.

Tovább délre az oroszok makacs ellenállása dacára, akik minden tekintet nélkül ezeket és ezeket sűrű tömegekben hajszolták megsemmisítő tűzükbe, harcban kivittuk az átkelést a Szerethen és a Szerethen, Trembowlától egészen a Komaroveig.

A Dnyeszteről mindkét oldal gyorsan nyomulunk előre, Kolomeát bajor és osztrák-magyar csapatok elfoglalták.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Az Erdős Kárpátok északi részében hadtestünk sarkában vannak a Pruth felé hátráló ellenségek.

A Kérdívásérhelytől keletre emelkedő hegyeken tegnap új harcok támadtak. Az ellenségek átengedték a Soveja völgyet egészen a Putna felső folyásáig.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A harci tevékenység az alsó Szerethnél csekélyebb volt, mint az előző napokban.

Macedóniai front.

Nincs újság.

Ludendorff, első főhadparancsnok

* **Kiadó** Rimanóczy-utca 11. sz. háiban bejárattal az Ezredévi emléktér felől is, a földszinten 1 utcai szoba, 1 előszoba, 1 alkonya és 1 nagy irodahelyiség azonnal. Értakezni lehet a Naggyvárad Takarékpénztárban, Teleky-utca.

Galicia az oroszoktól, Magyarország a galíciaiaktól.

Orom, boldogság mindenfelé. Offenszívánk csodás, tüneményes sikerrel elérteti a békét, Oroszország joblik esse megővését. Ma már látható, hogy Galícia és Bukovina megszabadul az oroszoktól.

De ennek elengedhetetlen követelménye, hogy Magyarország is menten megszabaduljon a háboru eleje óta tartó galíciai offenzívától, az ide bezárkózott galíciaiaktól.

Ami háborus nélkülözés, vérizadás, nyomor, drágaság, árulmány, listacsoportozás, hadi éledek hadseregszállítási csatlások által való megsérítése volt ebben a háboruban, annak 9 percentja beharonyosodott dolog, a galíciai bevándoroltakra esik, mint tettesekre.

Soha sem felejtjük el, hogy 1914-ben, mikor Galiciát elözönlítte az orosz, valláskülönbség nélkül mily meleg szeretettel fogadtuk a galíciai menekülteket. És ez a mindenre kapható nép a vendéglátást, kizsákmányolásunkkal viszonzta.

Van-e olyan magyar, aki ne gyűlölte volna meg ezt a bandát? Nincs. De ezek harakban Eldorádót látva, itt akarnak maradni. Ők akarnak a jövő „demokrata” Magyarországának demokratai lenni.

Sirni lehetne ez. De ezzel semmit se érünk. Követeljük, hogy minden galíciai, aki 1914 augusztus 1-től idejött, azonnal

hagyja el az országot. Elmehet már Tarnopolba vagy Galiciába, várja meg, míg odamehet, később lesz ottkorához. Tartas most már Galícia a fiát.

Nemzeti vérszedelem ezek, akik ellen vérszedelemeket kell félrevenni a vérszedelemtől meg kell futni mindenkinek, aki magyar. Legyen az katolikus, református vagy zsidó. Ha magyar, követelmis kell a galíciaiak szonnal való kiharodását.

Országos és helyi hatóságaink a legelsőbb magyar nevelésnek tennék ki magukat, ha nem ragadnák nyakon ezt a nemzetit vérszedelemet. Nem szabad itt maradni egy galíciainak sem, bűnei halottaink emlékének meggyalázása lenne, ha helyüket ilyenekkel pótolnák. Van már belőlük elég.

Igen új magyaroktól az ubi bene, ibi patria benszaktól nem kérünk. Van itt lapangó galíciai világ, hiszen a polgári és katolikus rendőrség közelményei is igazolják ezt, mert gyakran adnak hírt a galíciaiak lefűléséről.

A főkapitánytól elvárja Nagyvárad egész lakossága, hogy alapos és mélyható vizsgálat tart ebből a szempontból a hindenburgi genitális sikerrel vitja meg a háboruban oly rettenetes bismált galiciának nagyváradi offenzívájával szemben a purifikáló ellenoffenzívát.

Arva falu.

Budapest, 1917 jul. 26.

Hej, hány ékes dicsőt hallottunk és olvastunk már a magyar parasztról, a csuka szűke körül, a remzet gerle körül és tudja Isten még mi mindenről. A pártok programjában, politikai beszédekben, országgyűlési beszédekben sohasem hiányzik néhány bók a magyar faj őserreit képviselő falunak. A szocialista és reformeránu sájtó pedig una lomig csépelte már az agrárius Magyarország határai tultengéséről szóló legendákat, azt, hogy a parlamentben semmi más nem érvényesül, csak a gazda-érdek.

Hát minden nagy fantáziával és pedig bizonyos oldalról eléggé roszszabatu fantáziával kidagolt mese: Sétáljon bárki az ipari munkások, iparosok és kereskedők városában, aztán menjen ki falura és azonnal megmondja, hogy melyik az a bizonyos uralkodó osztály Magyarországon, amelynek érdekeiről az illetékes tényezők külön-gondoskodnak és melyik az, amely mostoha gyermeke az államnak és a társadalomnak. A városokban középületek emelkednek, van vízvezeték, villanyvilágítás, csatornázás, a falvakban pedig por, sár, járhatatlan utak, vízjárás és nyomorúságos viaskó. Hja — szól erre a felelet — mert a falvak áldozati nem szarnak. De ha aztán kutejünk, hogy a városok miből is léteztik mindent a sok kényelmi felszerelés, legtöbb helyütt ott szerepel a nyit, vagy rejtett állami támogatás és kölcsönök; az adók pénze, amelyben telmes részt vesz a falusi híember. Sőt egészen bátran mondhatjuk, a falun azért nincs semmi, mert az a kölség, amit tőle külön-böző állami hivatalok és intézmények fen-tartására kérészer utján beszed az állam, mind a városokba vándorol. Hatalmas kör-egészségügyi, közművelődési és más egyéb intézményeket a töbeszégény Magyarorszá-

gon csakis úgy lehetett addig is léteztetni, hogy a falut hagyjuk elvárni, hagyjuk többé kevésbé öntudatosan szegénynek, piszkosnak, elmeradottnak.

Dehát a falunak vannak a kultúreszközöi? Ott lehetett az örökös kétkedés és az addigi politikának igazolása minden szí-ken: a falunak nincs is szüksége ezekre az intézményekre.

Lakói dushálnak az élelmiszerekben, él vesik a kiltató falusi levegőt, amely jobb minden klinikai gyógyszernél. Hát ez is egyike a legveszedelmesebb frásisoknak. Ve-gyök elő a statisztikát és látjuk, hogy a tömegbetegségek, főleg a tuberkulózis, jár-ványos betegségek, ezenkívül pedig a cse-csemő és gyermekhalandóság sokkal több áldozatot ezid a falvakban, mint a városok-ban. Ennek pedig az az egyszerű magyará-zata, hogy a falusi ember nemcsak roszszul lakik, de roszszul is táplálkozik. Közegés-ségügyi intézményei majdnem teljezen hiá-nyoznak és így jobban ki van szolgálatva a halál prédáján, mint a városi ember. Ha nem is szólnának fel az ellen a falu lakói, a néperedő politikai szempontjai követelik hogy sürgősen történjék valami a falusi kis-gazdák közegészségügyi iszapolása ügyében. Utóvégre az állam nem tehet különbséget polgárai között, hogy kinek az étels becsé-sebb előtte és kiét kell a vérszedelem ellen későbbé oltalmazni. Ugyanígy állunk az oktatás ügyével is. Nem szólnak a közép-is-kolák tultengéséről, mert ezekkel szemben állandóan ott a titó szó, hogy a műveltség iskoláit az bántuk. De az már késsz kö-t-rány, hogy egy mezőgazda országban, ahol a lakosság háromnegyed része a föld után-él, a mezőgazdasági ismeretek terjesztését háromszor kevesebb iskola szolgálja, mint az ipari és kereskedelmi szakkörzeteket. Pedig maga a gazdasági is mélyreható reformokat kíván a téren. újabb iskolák és iskola típusok felállítását.

Dehát történte ezen fontos éledek kielegítésére addig valami? Történte az igazi demokrácia, a falusi milliók javára va-lamelyes intézkedés? Történte valami, hogy a rekvizitációk és más roszszabályokkal vég-leg elkeserített falusi népek vitális érde-keit csak részben is figyelembe vegyék és kielégítsék? Történte valami, hogy azok-nak, akik a magyar népet a lövésárookban képviselik, akik nem hadtérpionalak ipari műhelyaiban és szred ipászszégeknél szabó-ságoknál sít. dolgoznak, ezért az ember-öltői munkáért valami csekély jutalmat ad-janak? Nagy dologra nem gondolunk most, hiszen az irademntásos hadiköltőgvetésben igen nehéz nagyobb segítségeket folyósít-ani. Egyébként sem tartjuk illendőnek, hogy egy kormányt, amely csak pár heis keseli a hatalmat, évtizedek mulasztásaiért vonjuk kérdőre. Néhány spró dolog azon-ban történte már az új-essziben is, ami valóban okot ad az elkedvetlenedésre. Nem-rég terjesztették be és szavazta is meg a képviselőház a 48 millió korona névértékű szerejegy kibocsátásáról szóló törvényjavas-latot. Ebből 3 és fél millió korona jut az ipari és kereskedelmi alkalmazottak tödő-vész elleni védelmére, 1 és fél millió ko-rona a budapesti Poliklinikai egyesületnek és két millió korona a magyar közművelő-dési egyesületnek. A többi a hadi jótkony-ság céljait fogja előmozdítani.

Többiben megmondottuk már, hogy mi szerkiöl remmit nem bígyeltünk. Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak tödő-vész elleni védekezésére is szívesen meg-szavaztuk a milliókat. A közművelődési egyesületektől sem sajnáljuk a takarékos tá-mogatást, bár azok után, amik a Délvidéki Közművelődési Egyesület és az EMKE bu-dapesti fiokjárát és az Alföldi Közművelő-dési Egyesületnél történtek, nagyon is jo-gos a kérdés, hogy ezeknek az egyesüle-teknek várható munkássága arányban isz-e a támogatással? Nekünk azonban a legszí-gorúbban ragaszkodnunk kell ahhoz az elv-hez, hogy ha az ipari és kereskedelmi al-kalmazottak közegészségügyi intézményeire, a közművelődési egyesületeknek városok-ban épülő kultur palotáira és internátuszaira pénzt ad az állam, legalább ugyanest a tá-mogatást adja meg a magyar mezőgazda-ságnak az elárult falunak is. Quid uni iustum alteri inquit!

A magyar falu ebben a rettenetes világ-égében hecsott annyi áldozatot a háznak verben és vagyonban, mint semmi más szerszeret. Mindenki szabadon értékesíthetie tultesát, munkaserejét egyéni boldogulásának céljaira, csak a falusi embernek kellett hat-krajoár lánunpét a legveszedelmesebb szemban dolgoznia, front szolgálatot teljesí-tenie. Mindenki szabadon állapíthatja meg munkásságának hértét, csak neki kellett maximált áron értékesítenie termelvényeit. A Haditeremény Résszvénytelenség milliói az ő munkájának eredményéből halmozódik fel. A hadi nyereségadó egy telmes része a magyar földbirtok adófillérszéből gyűlt egybe. Annak idején megígérték, hogy a hadinye-reségadó eredményéből kisgazdákat és me-zőgazdasági munkásokat is támogatni fog-nak. Miodesz nem történte meg! A Haditer-mény még ma is él a millióin, a hadinye-reségadó eredményéből pedig az ipari kema-rák iparosok és kereskedők támogatására te-kintélyes összegeket osztottak ki, a mező-gazdasági népség, az arva falu, egyetlen fillért sem látott. Ezt a méltánytalanságot a legpürgösebben jóvá kell tenni. Tessék in-tézkedni az iránt, hogy a magyar falu köz-egészségügyi és kulturális fejlesztéséért azok a fölös pénzek, amelyek jórészt a mezőgaz-dasági termelésből gyűltek össze, az arva falunak még a háboru folyamata alatt viss-zaadassanak.

Ezeknek nagyrésze nem adó pénz, vagy ha adóbeizetésekéből is alakult, ahhoz senki másnak verejtékes munkája nem tapadt, csak a mezőgazdák. Tessék ez összegeket

viszavadni annak, akit illat. És amikor az állam nyereségy kölcsönök: engedélyer, abból csak háromszázszáz ember részét tessék, hanem legalább is ugyanolyan nagy ságu segélyt adjon a magyar falunak is.

De még egyet szükségesnek tartunk megemlíteni és a legerőteljesebben hangsúlyozni. Nekünk gazdasági érdekképviseletünk közhatalmi a priori szerveve nincs. Ezért vagyunk állandóan kitéve annak a veszélynek, hogy ha a falu érdekében valamelyes néző megindul, azt vagy bürokratikus formában rövidítik meg, vagy pedig ha a társadalomra bízzák, olyanok kezebe adják, akik tessék lássék egy pár fillért juttassék a magyar falunak és a magyar mezőgazdaságnak, a milliókat pedig városokban költik el.

Egy pár példával szolgálhatunk. A déli vidéki Közművelődési Egyesület budapesti fiókjá, a vizsgálatot vezető minisiteri biztos közléseit adatal alapján, pár száz koronát költött tulajdonképpeni közművelődési célokra, a többi városi intézményekbe építette be. Még előbb, amit egyes közegészségügyi alakulatok csinálnak, amikora például a falusi közegészségügy javítása helyett városokban, de főként Budapesten építenek nagy kórházakat, ahol a falusi gyermekeket szinte lehetetlen elhelyezni. Azok, akik a falu kiadásait és viszonyait nem ismerik, és éllem vagy társadalom segélykezelőnek élnek nemcsak nem tessék ügyes szolgáltatást a falunak, de helyrehozhatatlan károkat okozhatnak és általában elégtelenséget kelthetnek. A Kiss Adólok és társai, Tsuffer dr. stb. akik például az egyke elleni küzdelemet, a nemzeti népművelődési tevékenységnek helyegyek, akármiilyen hangzatos frázisokkal tévesztik is meg a vezető köröket, soha nem lesznek a falu istápolói, még a legerősebben vett anya- és csecsemővédelem kérdésében sem. Lehet, hogy a faluval politikai szempontból foglalkozni kívánnak és más érintkező felületet nem találván, neiv lelkek előtt ezzel fedezik akcióikat, de a falu istápolását, felpraxillatását más, mint a gazdasági érdekképviseletei határozottan nem szolgálhatják. Tessék csak megkérdezní, hogy vajjon kívánatosnak tartaná-e a munkás betegsegélyező pénztár vezetése, ha munkájában egy Zselénszki Róbert gróf nemcsak névleg, de aktíve is résztvenne? Amily visszautasításra talál minden olyan törekvés a szervezett ipari munkásság részéről, ami az ő sorait a legtávolabbiól is megbenteni látszik, épügy tiltakozunk az ellen, hogy valaki sub titulo humanizmus, a magyar falu részére biztosítandó segítséget az anygy is agyonédelgetett városi kultúra javára fordítsa. A legerősebben követelik, hogy az árva falu végre a kormány is felismerje és kellőképp támogassa, de azt is követeljük, hogy ez a támogatás semmiféle címen másfelé ne fordíttassék, mint a magyar falu istápolására.

* A városi szeszfőző felügyelő bizottsága. A csütörtöki rendkívüli városi közgyűlésen tudvalevőleg megbízták Rimler Károly polgármestert, hogy a felállítandó nagyváradi városi szeszfőző felügyelő bizottságát rajta belátása szerint állítsa össze és alakítsa meg, hozzáértő törvényhatósági bizottsági tagokból. A felügyelő bizottság kinevesése azért sürgős, mert már a szeszfőző előmunkálatainál, a szerződés kötésénél, berendezésénél igénybe kívánja venni a felügyelő bizottság szakértelmét. A polgármester már eleget is tett a közgyűlés határozatának és a szeszfőző felügyelő bizottságát a következőkből állította össze: dr. Löblé László, Rothbart B. ródy, Löwenstein Zeigmond, Gross Béla, Schwarz Antal és Steinhach Mór. A felügyelő bizottság elnöke a polgármester.

Plaff Kálmán kényszeregyezsége.

Hitelezői hazafias érzésére s emberi belátására apellál.

Megható hangú és őszinte beszédű volt tegnap Bozas Ágoston dr. törvényeséki jegyző, eszérsferens elő. Az ismert nagyváradi kereskedő, Plaff Kálmán adta be ügyvédje, Faragó Viktor dr. útján a ebben eszédönkivüli kényszeregyezés megkötését kéri.

Plaff Kálmán előadja, hogy a háboru kezdetén hadbavonult s Rákóczi-uti tiszletét félben kellett hagyni. Az üzlet gazdálkodásul állott, vezetés és ellenőrzés nélkül. A háttulajdonos tárgyalásokat vezetett ki a a horribilis költségek felmérésétek a bevételket. Az árát kifizestették s az üzletet becsukták. Ő a harcban háromszor megsebesült, rokkaot lott és szabadságot. Mikor hazajött, már semmije sem volt s kitalárségei a háborus viszonyok miatt behajthatatlanok voltak.

Hitelezői hazafias érzésére s emberi belátására hivatkoz s kéri, aljanak alkalmat arra, hogy öszeszeroppant existenciája talpraállításához nyújtsanak segédkezet s járuljanak a kényszeregyezéshez. — Célú esetén semmit se kapának s nem méltó jutalmat volna kifizestésnek s fiatal életének megrokkasztása mellett existenciájában semmitlenek meg, ha kérését elutasítják.

Felajánl 55 hitelezőjének közlései ki-elégítésére 10 százaléket. Tartozása 36000 korona, követelésül 7000 koronára ruggak.

A tegnapi tárgyaláson a hitelezők többsége elfogadta az ajánlatot s a szívós eltereljű és energikus kereskedő kezdeti előről, ha vége lesz a háborusnak.

Hirtelen halál a rendőrségen.

Panasza megtétele közben meghalt egy urinó.

Tegnap délután nagy isgalom színhelye volt a rendőrség bünygy osztálya. Egy váradi urinó, aki éppen panaszt akart tenni, öszszesett és meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

Az illetőt Pekarik Imrónének híják, férje jómódu kárhoz, lakásuk Alapi utca 6. szám alatt van. Pekariké tegnap délután, miközben a városban volt dolga, találkozott egykori takarítóöfjével, aki felismert egyes ruházeműket, amelyek az ő tulajdonából elkütek. Szólott a közeli rendőrszemre, aki a takarítóöföt előállította a rendőrség bünygyi osztályához.

A takarítóöf hevesen tiltakozott a vád ellen, úgy hogy már az u'cra heves vita támadt Pekarikné és a takarítóöf között. A vita hangjai népszóddatot támasztottak, amely egész a városnára kapujáig elterjedt a társulást.

A rendőr a takarítóöföt beritte a bünygyi osztályra a 14. számú szobába Kolontáry János rendőrfogalmazó elő. Pekarik Imróné is felment, hogy panaszát jegyző könyvbe is magt gya. Közé, termelés időse asszony volt, így már a léposza felismeret is kifarastotta. Kolontáry fogalmazó kiállgatta a panaszos udasszonyt, aki alig hogy

belekeredett panasz elmondásába, megálatrodott és ezen szavakkal:

— Jaj, rosszul vagyok!

elvágódott a padlón. Azonnal segítségére siettek Jánossy Gyula tb. főkapitány, Kolontáry fogalmazó és a többi tiszteletök, élesigatni próbálták, közben az inspekción orvosért küldtek. Segítségül már nem lehetett. Mikor dr. Nemes Áron tb. tisztifőorvos megérkezett, Pekarik Imróné halott volt. Amint dr. Nemes és dr. Erdler tisztiorvosok megállapították, szívvelhűdés ölte meg, valószínűleg a nagyfoku felindultság következtében. Nemkülönben hozzájárult az uriaszony tragédiájához, hogy kövér természete miatt oly erősen be volt fázva, hogy fűzőjét élesítése közben alig tudták lefojtani róla.

Az elhunyt férjét értesítették a tragédiáról. A hír nagyon megrendítette Pekarik Imróné, aki nagybetegesen fekszik lakásán, így Pekariké holttestét a hullaházba szállították.

Gyermekrendőrség.

Stogeden megalatult a gyermekrendőrség s első alkalommal rajtaütött csoport tiszteletörökből álló kártyakompánián, amelynek tagjai 20-30 koronás tétkekbe huszongyestek. A gyermekrendőrök a fiatal kártyásokat előállították az állomás rendőrséghez.

Nagyváradi ha a rendőrség vezetői megszívlelnék Ugron Gábor belügyminisiter kívánságát s ahelyett, hogy folyton a lapokban szerepelésnek, a jövő nemzedék megmentésére fordítanak his energiájukat, már régen volna gyermekrendőrség, amely a maga fajtszabell bünygyekre gyorsabban és eredményesebben üt rá, mint a nébékessen mozgó rendőrség. A velenceipart-végén, a vasuti híó előtti téren fosztogatják a fiataloknak egyenest, a szállagvárosi részen, a Bányasor felőli oldalon kártyatársaságokat talál a sétáló, a Rhedey kert hátsó részén verskedéseket provokál a hamis kártya, a Réten, a Kórösparton sem jobb a helyzet s a Buayitay ligetben facile iskolásluk és mesterlegények koppasatják meg a közájuk tévedőket. Mikor rendőr kerül a tájékre, a fiúk már rég elszeltek, hiszen egy állandóan figyel, hogy messziről jön a rendőrök akik röviden felfarvenetnek ócska, lopot munkásbunókkal, s hamis foglalkozási címekkel.

— Tanuló vagyok a fa és fémipari iskolában, mondja a rongyolt ruhájú csavargó, akinek állát külsze betörőre vail s ha utánanéz a rendőr, a gyermekbíróság egyik elíteltje áll előtte.

Ő, ezek a mocskos beszéllő gyerekek, elvadultak, kiknek szájából a borzalmas moslékbasszód ömlik. Rendéség minden szavuk, léletselellük fertőzött, rettenetes az elvetemiltőségük, ripóskoégük, arcátlanságók. Mi, a mai nemzedék is voltunk tiszennegy évesek s a skalpvadász ütött legtöbbször az ellen ségre, a titokzatos folyókön mindig usot egy ladit, soha ki nem kutatható öszerdök egzotikus lombjai borultak s mászkülőre. De ról nem voluunk aljasok, mi nem értettük meg a tiszteletet és az emberlétséget, jóllehet velünk szemben nem volt hivatalos tiszalom, mert a magunk rendőrsége voltunk. S szem is asporodtak el a huszongyestek, mint most, mert a mi bünygyek, s a rendőrök

hatalom, hogy kelő időben nem vigyázzunk se a gyerekekre, se a felnőttekre.

Amán Góó vagy a rejtélyes idegen.

E hét kedden Biharbörös határban Gicárdi vasúti pályán egy gyanús idegen akadt, aki a megsejlesztésre nem is reagált. A csendőrek párfogatásba vették az ipst, aki azonban sem magyar, sem német, sem román, sem szerb, sem orosz nyelven nem értett, vagy legalább is nem akart érteni.

Találtak a gyanús alaknál egy orosz főtűzkegyet és egy darab 5 rubelas orosz ezüst pénzt. A csendőrség gyanút fogott, hogy az illető valószínűleg kém, vagy az ellenséges államok megbízottja a teremtés elpusztítására. Találtak ugyanis a zsebében 6 doboz gyufát.

Mint hogy a díszes csendőrség mindentpénz gyanúsak találta, átadta tehát a nagyváradi katonai rendőrségnek. A katonai rendőrség már többre ment vele. Megállapította, hogy a gyanús alakot Amán Góónak hívják 40 éves, de hogy hol született és hová való illetőségű, azt maga sem tudja, ért oroszul, németül, magyarul és egy keveset oláhul, azonban beszélt — amint mondja — csak cigányul tud. Másfelől némes állandó lakhelye, nyáron bajárja az országot, szánt, vet, szat, télen pedig házi munkáit végzi. Az orosz főtűzkegyet és az orosz 5 rubelas egy réten találta, a gyújtó dobozokat pedig egy gazdaságban kapta, ahol dolgozott. Sorozatosan volt, de kiszorították.

A katonai rendőrség most János Gyula t. rendőrfőkapitányhoz küldte, hogy az állítólagos Amán Góó körüli rejtélyt megvilágítsa a további nyomozás során.

Halkonzervgyáros, mint gyertyaliferáns.

Weinberger Jónás árnagyító visszaélései bűnpere foglalkoztatta tegnap Ember Góó a táblabíró elnöklésével ítélkező büntetőtanácsot, amelynek tagjai voltak: Jackovits Gyula és Térsi Imre dr. jegyzője Széles István dr. A vádat Medvigy István kir. ügyész képviselte, védő volt: Kabos Béla dr.

A vád az volt, hogy Weinberger Jónás nagyváradi halkonzervgyáros, mint ilyen, 1916-ban Glük Áron és Glük József margittai kereskedőknek 371 kiló 80 deka gyertyát adott el és szállított a hálal és szárdinálával provizió mellett. A vádlott azt tagadja.

Lefkovits Áron tanától az elnök kérdezi:

— Gyertyát rendeltek-e Weinbergerától? Csomagolt be a szárdinál és a muszkahai mellé gyertyát sziveségből?

— Igen, sziveségből.

— Mának nem követitettek gyertyát?

— Nem.

— Látja, adat van arra, hogy vagon-számszámra követitettek gyertyát mának is.

— Én, mint főkönyvvizsgáló nem tudom, mit csinált a főnököm.

Kabos dr. védő: Proviziót számítottak önök föl?

— Nem, csak úgy adtuk, ahogy mi vettük.

Elnök: Honnan tudja? Hiszen nem tudja, hogy mennyit vettek a gyertyát s mennyit adtak. Nézze, itt meg kell esküdni a vallomásra s nem lehet összevissza beszélni. Az előbb azt mondta, hogy nem tud semmit.

— Hát akkor nem tudok.

Glük Áron és József margittai kereskedőket megidőzték, de nem jelentek meg. Augustus elajára tüzték ki a tárgyalást, akkorra az ügyész indítványra elővezetik őket.

HÍREK

* **Malatinssky Lajos főispán Nagyváradon.** A Tiszántúli fővárosi tudósítójának telefonértesítése alapján minden újságot megelőzőt az a hírrel, hogy Biharvármegye főispánja Malatinssky Lajos zalazentapáti főszolgabíró lesz. Akkor ezt egyszerű kombinációnak tekintették Nagyváradon, de az azóta beszerzett információk szerint a hangulat az új főispán iránt rokonszenves lett. Malatinssky Lajos főispán különben az éjjel Nagyváradra érkezett s a Park-hotelbe szállt. Ma Fráter Barnabás alispánnal és Baranyi András főjegyzővel megbeszéli beiktatásának sítüzését.

* **A megyei központi választmány ülése.** Biharvármegye törvényhatóságának központi választmánya Keszthelyi Zoltán főjegyző elnöklése alatt tegnap ülés tartott a megyeháza kistermben, amelyen lefolytatták az 1918. évi ideiglenes választási törvények ellen beadott panaszokat.

* **A kormány az élrelmezés javításáért.** Budapestről jelenti a Magyar Tudósító: A mai minisztertanácsban a kormány az ipari munkások, a köztisztviselők élrelmezésének javítása ügyében döntött.

* **Vilálisták figyelmébe.** Felkérés Nagyvárad város legutóbbi adó fizetői, hogy a városi adóhivatalnál nyilvántartásba nem vett, azonban vagy a kir. adóhivatalból, vagy követelést módon terhére tényleg adó irat állami adójukat — ha vilálisták megállapításánál figyelmébe véseni óhatják — a városi adóhivatal 33 sz. szobájában folyó évi összevont hó 4-ig igazolni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1917. évi július hó 26-án. Juricskay Barna s. k. pte. és adóügyi tanácsos.

* **Temetés.** Nagy részvétel mellett ma reggel tegnap délután Kimpál Gábor temetése. A temetésen megjelent a városi mérnöki hivatal személyesen Kósseghy József főmérnökkel, továbbá az elhunytak és családjának számos tisztelője és jóbarátja. A temetést Pászterka Sándor róm. kat. lelkész vezette segédlettel, a mely után a sebből szobba koszorúkkal borított díszes öreksopót felállították a négyes fogatú üregdíszkocsira és az imésécs gyászművet az oláh temetőbe vonszolt, ahol a családi sírhelyre helyezték végül nyugalmára az elhunytat. — A díszes temetést Vátsalovits Adolf és fia elő nagyváradi temetkezési vállalat nagy pontossággal rendezte.

* **Újságírók mozgalmá.** Az Országos Pazarány Egyesület Andor József elnöklésével ülés tartott, amely Perslán Adám indítványával foglalkozott. Az indítvány egy — az egyesület keretén belül működő — hírlapíró szakosztály felállítását kérte s a végből két héten belül rendkívüli közgyűlés összehívását kívánta. Az indítvány körül nagy vita keletkezett, melyben mindenki hozzászólt. Végül egy közvetítő indítványt fogadtak el, mely szerint a közgyűlés elhatározta, hogy az újságírók kulturális és gazdasági szakosztályának megalkotását az Orsi rendes közgyűlésnek fogja javasolni, s a részlet javaslat megalkotására haltsu bizottságot küld ki.

* **Sass Elemér főispáni tükér távozásá.** Nagyvárad főispáni tükének betöltésével egyidejűleg változás lesz a főispáni tükér személyében is. Sass Elemér főispáni tükért, aki már b. e. Hlatky Endre főispán mellett is miat tükér megelégődésre működött, tegnap értesítette a belügyminiszter, hogy a nagyváradi főispán mellett viselt tükéri állásától felmentti, illetve Tolnavármegye főispánja mellé rendelni a főispáni tükéri állás betöltésére. Sass Elemér tehát távozik Nagyváradról S. egyszóval. Az áthelyezés nem Sass Elemér óhajára történt, bár ő Tolnavármegyei származású, hanem a Tolnavármegyei új főispán egyenes kívánságára, aki őt óhajtot a tükérrel. Sass Elemér távozását sajnáljuk, mert itteni tükéri működése alatt igen elismerésre méltóan töltötte be hivatását s tanúságot tett a közügyekért való járasságáról, valamint busgó, pontos és lelkiismeretes munkásságával úgy néha Hlatky Endre, miat d. Cziffra Kálmán főispánok díszesét érdemelte ki. Huzamos munkásságot fejtett ki a háború alatt a jótékony mozgalmakban kifejtett fáradságtalan tevékenységével a részvett mindon társadalmi mozgalmunkban. — Mint halljuk, az új főispán mellett a tükéri tündöket Nagyvárad városánál egyik városi tisztviselő fogja ellátni.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap tegnap száma a következő katonai kitüntetések közt: A király dr. Szlavik Péter 37. gy. s. b. tartalékos ezredorvosát a Ferenc József-rend hadiképményes lovag keresztjével, Bernáth Mór 37. gy. s. b. tartalékos hadnagyot a katonai érdemkereszt III. osztályával, Kocsor Elek 37. gy. s. b. ell. Kláner József 70. gy. s. b. ell. Kovács Albert 101. gy. s. b. ell. hadnagyokat, Georgevics Fodor 70. gy. s. b. ell. főhadnagyot és Medek Rózi 37. gy. s. b. ell. népfelkeltő főorvosát a legfeljebb díszes öltözetével és a kardokkal tüntette ki.

* **Költözködik a megyei közrelmezési ügyosztály.** Biharvármegye háborús ügyosztály, a kifogástalanul és csendben működő közrelmezési ügyosztály a háború három éve után oly hatalmasan fejlődött, hogy a régi egy szobos, szűk előszobás helyisége már kicsinek bizonyult, úgy hogy nagyobb helyiségről kellett gondoskodni. Fráter Barnabás alispán intézkedésére ezért a megye hadifogoly munkahozottsága ismételt a megyeháza első emeletéről a földszatra, a tüzsi ügyosztály mellé, Baranyi András főjegyző bavitott a közrelmezési ügyosztály helyére, a közrelmezési ügyosztály pedig elfoglalta az így üressé vált elsőemeleti 10-11 és 12 számú szobákat.

* Adomány a gyöngyösi tűzkárosultaknak. Az iparosok kongregációjának egyik buzgó tagja 10 koronát küldött hozzá a gyöngyösi tűzkárosultak javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

* Új műsor a Vigadó mozgóban. Szombaton is, vasárnap is külön események új műsor mellett tart előadásokat a Vigadó mozgó színház. M., szombaton „A rejtélyes ember” című dráma lesz a műsor felhívó előadása, míg vasárnap „Elhagyatva” címmel egy nagyszabású deklatív dráma kerül bemutatásra. Működési napja kegyetlen hamoros sprósságok és tanulságos természetfelvétel egyaránt ki a gazdag műsort, előadások délután 3 órától.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

keimefestő, vegytisztító és gőzmosógéparabau Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi fizet 14—69.

* Nyulak eladók Iklód pusztán. Telefon-szám 495.

* Több darab föld a város beke-reletén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r. t. Nagyvárad, Bémer tér.

* Ujságkihordónókat felvesz a Tiszántúl kiadóhivatala.

Legujabb füzöket legolcsóbban
Kosztinbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

* A ki férfiing és lábravató-
varrást vállal, jelentkezzen Oláry I. cégnél.

Pályázati hirdetmény.

Szörnyegi Horváth Mária férjezett jóba-hási Dóry Miklósné által magyar kir. hon-védüléstek árva leányainak nevelésére le-tesített alapítványból az 1917—18 tanévre adományozandó alapítványi nevelési járú-lékre ezennel pályázat hirdettetik.

Az alapítványi nevelési járulékok összege évente 429 korona, amely az alapítványi helyet elnyert leánygyermek hozzátartozói kezéhez fizetendő ki. A felvétel 1 hetéig valamely népiskola 1-5 osztályába történjék, de a hozzátartozók szabadon azt a leánynevelőintézetet, (internátust) amelyben a gyermeket neveltetni óhajtják.

A nevelési járulékok a honvédelem tény-leges államánál tartozott tisztak közül a IX., X. és XI. rangosztályúak (hadnagytól ezredesig beosztásig) árva maradt 6—10 éves leányai bírnak igényrel. Előbbséggel részesülnek a szülőitlen árva. Az árvaak kezességvételére vallásukat kell látni, a római katolikus vallásúak előnyben részesülnek.

Az alapítványi nevelési járulékok elveza-tében élő leányok hozzátartozói a nevelés tartama alatt minden évben július hó végéig a honvédelmi miniszterhez beküldendő iszo-lal bizonyítványt igazságot tartoznak, hogy a leány tényleg valamely leánynevelő inté-zésben neveltetik és hogy megfelelő tanul-mányi előmenetelt tanusít.

Az alapítványi járulékok az alapító urak

adományozta és a honvédelmi miniszter utal-ványosa ki.

A pályázati folyamodványokhoz mellék-landók:

1. a pályázó leánygyermek születési bi-zonyítványa;
2. a netán már végzett tanulmányok-ról szóló iskolai bizonyítványok;
3. az apa honvédelmi voltát és elhalá-lozását igazoló okmányok;
4. a vagyoni viszonyokat feltüntető ha-tóságai bizonyítvány.

A folyamodványok, melyekben a gyer-mek (testvérek) száma, valamint az is megemlítendő, hogy élveszenek-e már vala-mely alapítványi, ösztöndíjjal, vagy más ingyenes ellátást, folyó évi szeptember 1 éig követhetők a honvédelmi miniszterhez nyuj-tandó be.

IRODALOM

Az Élet eszpirodalmi képesei hull folyó-irat (szerkesztő Andor József) július 29 kki száma a következő tartalommal jelent meg: Albion. Kopja — Vaskacsillár — vasasá-ssár. Anta János. — Pásztorok. (Költe-mény) Fábrián Géza. — Tavassz hó. (Ra-göny.) Pokorny Margit. — Anya. (Elbeszélés) Kádár László. — Aki az életét félők (Regény.) Irsz Harry Bordenaux, fordította Kálmán György. — Kultúra. — Hétről hétre. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15/a. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványssámmal készségi küld a kiadóhivatal.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet Rézműves Miklós és tár-sai bűnperében. A törvényszék tegnap befejezte az érmellessé vádlottak büntetéses a tanúvallomásokkal. D. Bona Alfons gróf ügyész védvessége után Papp János dr., Medvay Gábor dr., Kádár Kálmán dr. és Bary Zoltán dr. érváltak a váddal szemben igen határozottan, 4 asszonyt elítéltek 8—8 nevi foghátra, a többi is 4—4 hónapot kötött nek voltak, a férfiakat felmentette a bíróság, mert nem volt rájuk bizonyítható sem lopás, sem betörés, az orvadásokkal vádlottakat is felmentette Szécsy Béla í. előadója, a melynek tagjai Stachó Károly és Fábry Gusztáv bírák voltak, jegyzői pedig Sasnt pály Zsigmond dr. és Halász Gyula dr.

URANIA
mozgó-
színház
Szombat
Kettős álarc alatt
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

APOLLÓ
mozgó-
színház
Szombat
A hold tüdőre
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

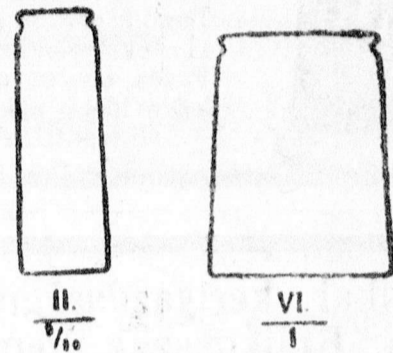
VIGADÓ
mozgó-
színház
Szombat
Rejtélyes ember
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 órákor,
hétköznap 5 órákor kezdődnek.

* Autorozott szobák rövidebb hosszabb időre a Zöldfa-épületben kiadók. Felvilágosítással szolgál a szobakezelő. (Zöldfa-épület.)

* Eladó Batulen és Kaszárnya u. ca sar kán egy ialmórésszel ellátott üzletház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénz-tár r. t. Nagyvárad, Bémer-tér 2.

NYILTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . —26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . —32
- Sörspohár finom csiszolt üvegből . . . —80
- Vizezkancsó finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2—
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből 2—
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . 2—
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből 8—
- Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből 8—
- Vizezkészlet színes finom aranyozással . 5—
- Borokészlet színes finom aranyozással . 4—
- Sörökészlet színes finom aranyozással . 4—
- Likörökészlet színes finom aranyozással 4—
- Tésztákészlet finom majolika színezéssel 5—
- Kávékészlet színes finom aranyozással 10—
- Teáskészlet színes finom aranyozással . 10—
- Mocakészlet színes finom aranyozással 10—
- Mosdókészlet színes finom diszítéssel . 13—
- Ebédőkészlet színes finom aranyozással 40—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók
minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek
Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képheretkezés művészies
kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK
üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **IV. KRÜGER ALADÁR** Felelős szerkesztő: **DR. PAPP KÁROLY**

IZSÁN LIDIA
Elsőrendű
szőszalon
NAGYVÁRAD,
 Nagy Sándor-u. 1.
 Park-szálloda épületében.
 Interurbán telefon:
 11-53 szám.

A Szépliget-színház
 művésznőinek egye-
 dültségi titkárságától.
 Tisztelettel és átala-
 kú szöveget elvél alunk.
 Fűzők merleki után a
 legövidebb idő alatt
 elkészítetnek.

Szálkai kertgazdaságunk-
 ban Rulikovszky temető
 mellett minden délután
 2-6 óra között eladunk
 kis és nagy mennyiségben:

paradiesem 1 kg.	2-40 K
büvelyes bab 1 kg.	2-40 "
uborka 1 db.	10-20 fill.
" 1 kg.	1- "
nyáriköszte 1 db.	-80 "
" 1 kg.	1-60 "

100 koronán felüli vételt házhoz
 küldünk.
 Telefon délelőtti 9-12 óra közt
 helybeli 27 szám.

Olcsó takarmány!
 Lovak, szarvasmarhák etetésére
maláta
 k a p h a t ó
 métermázsánként 8 K-ért.
Moskovits Mór és fia r.-i.-nál
 Kolozsvári-utca 62.

Betűszedő tanulóknak
 fiu és berakó tanuló-
 nak leány fizetéssel
 felvétetik
 a Szent László-nyomda R.-i.-nál.

Hirdetmény.

A nagyváradai cs. és kir.
 katonai élelmezési raktár azon-
 nali belépésre irodai munkák-
 ban jártas nyolcz női munka-
 erőt keres. Az alkalmaztatás
 előfeltételei: magyar vagy oszt-
 rák honosság. betöltött 16 és
 tul nem haladott 40 éves élet-
 kor, kifogástalan erkölcsös élet-
 mód, jó kézírás magyar és
 lehetőleg német nyelven, Ja-
 vadalmazás már gyakorlattal
 biró női irodai munkaerő ré-
 szére havi 200 korona, kezdők
 vagy kevés gyakorlattal birók
 részére havi 160 korona. Akik
 ezen állásokra pályázni kíván-
 nak, személyesen jelentkezze-
 nek, a nagyváradai cs. és kir.
 katonai élelmezési raktár hi-
 vatalos helyiségében (Baross-
 utca 2.) a hivatalfőnöknél vagy
 helyettesénél a hivatalos órák
 alatt (d. e. 9-12., d. u. 2-6 óra.)

Viszketeg
 izzadás
 napégés
 bőrhámlás
 rüh és sömör
 bőrbaj, fekély
 daganat és sebek
 ellen biztos és gyors hatású szera
BORÓKA-KENŐCS
 Nem piszkít és teljesen szagtalan
 Kis tégely 3 K, nagy tégely 5 K,
 családi tégely 9 K. Hozzávaló
 borókaszáppan 4 korona.
 Készíti: Gerő Sándor gyógyász-
 rész, Nagykorós. 132.
 Nagyváradon kapható:
NÉMETH PÁL gyógyszerárában
 Szent László-tér. (Városháza mellett)

Papírulladékok
 kiselejtezett irodai nyom-
 tatványokat, elhasznált
 könyveket, könyvtáblákat,
 magas napi áron megvesz
 Feldstrick Kálmán könyv-
 kötészete Rákóczi-ut, Mos-
 kovits-palota.

**Vizvezeték és mű-
 bádigos munkákat**
 készít, javításokat
 jutányosan eszközöl
Fey Rezső örökösei
 Szent János-u. 22.
 Telefon 532.

TÜZIFA
 Waggon tételben, méter
 számra és felvágva kapható
JENEI M. CÉGNEL
 Szarvas-sor 27. Siera palota.
 Telefonszám 10-13.
 Megrendeléseket felvesz
BANYAI JÓZSEFNÉ
 Sztaroveszky-u. 2. Nagybidfő.
 Telefonszám 14-55.

Fekete-Győrösön Tenke
 mellett 134 kishold föld
 tanyával és belsejéggel,
 melyen szép és megfelelő
 lakás van, szabad kézből
 eladó.
 Értekezhetoi Nagyváradon az
 Általános Takarékpénztár nál.

Telefon 1404. Utcai helyiség
MOCSÁRY SÁNDOR
 Épület- és díszmű bádigos,
 vízvezeték és villanszerelő.
 Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
 Zöldfa-épület.
 Villanymotor, írógépek, kerék-
 párok, ellenőrző kasszák és
 gramofonok szakszerű javítása
 és állandó jókarban tartása.
 Bronzműves, lakatos és mű-
 szerész munkák elfogadtatnak.